

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาหนังสือค้ำรองการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายและบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐทั่วประเทศ ประชากรคือ หัวหน้าฝ่าย บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งอื่น ๆ ที่รับผิดชอบงานวิเคราะห์ทรัพยากรจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ (เดิม) จำนวน 230 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 163 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 393 คน ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 130 คน โดยการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ (เดิม) จำนวน 24 แห่ง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 41 แห่ง แห่งละ 2 คน จำนวนรวม 130 คน จากสถาบันต่อไปนี้

1. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ (เดิม) จำนวน 24 แห่ง ได้แก่
 - 1.1 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.2 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 1.3 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 - 1.4 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 1.5 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
 - 1.6 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - 1.7 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 1.8 สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
 - 1.9 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- 1.10 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- 1.11 สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- 1.12 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 1.13 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 1.14 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ
- 1.15 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- 1.16 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 1.17 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.18 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 1.19 กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- 1.20 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- 1.21 ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- 1.22 หอสมุดสาขา มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
- 1.23 ฝ่ายหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
- 1.24 ฝ่ายหอสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 41 แห่ง ได้แก่
 - 2.1 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
 - 2.2 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
 - 2.3 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
 - 2.4 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
 - 2.5 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
 - 2.6 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 - 2.7 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
 - 2.8 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
 - 2.9 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
 - 2.10 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
 - 2.11 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม
 - 2.12 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 - 2.13 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 - 2.14 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

- 2.15 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- 2.16 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 2.17 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 2.18 ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- 2.19 ศูนย์วิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 2.20 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- 2.21 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- 2.22 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- 2.23 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- 2.24 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- 2.25 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
- 2.26 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- 2.27 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- 2.28 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- 2.29 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- 2.30 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- 2.31 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
- 2.32 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- 2.33 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
- 2.34 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
- 2.35 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- 2.36 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- 2.37 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
- 2.38 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- 2.39 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- 2.40 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- 2.41 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือค้างรอการวิเคราะห์หมวดหมู่และ

ทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

2. สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรในฝ่ายวิเคราะห์และปริมาณการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของหนังสืออ้างอิงการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ ในด้านปริมาณ ประเภท และภาษา

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุของหนังสืออ้างอิงการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ คำถามเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านการจัดเก็บ การจัดเรียง เครื่องมือช่วยค้น และการให้บริการ

ตอนที่ 6 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ คำถามเป็นแบบมาตราวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยกำหนดค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด

3. นำแบบสอบถามไปศึกษาประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาว่ามีความถูกต้อง ตรงประเด็นและครอบคลุมเนื้อหาหรือปัญหานั้น ๆ มากน้อยเพียงใด และนำข้อเสนอแนะมาพิจารณาแก้ไขคำถามให้เหมาะสม

4. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นบรรณารักษ์และอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์และมีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา (หาค่า IC) จำนวน 3 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

ผศ.รณพ ประวิติงาม

คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี

นางละออ รอดมณี

หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นางสาวชลธิชา นารอง

รองผู้อำนวยการฝ่ายเทคนิคสารสนเทศ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่า IC ตั้งแต่ .5 ขึ้นไป

(พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, หน้า 114-128) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วย	คะแนน	1
ไม่เห็นด้วย	คะแนน	-1
ไม่มีความคิดเห็น	คะแนน	0

และนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะโดยศึกษาประสิทธิภาพการควบคุมวิทยานิพนธ์

6. นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้หัวหน้าฝ่ายและผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในงานวิเคราะห์หัตถ์พิมพ์และทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 10 ชุด โดยจำแนกออกเป็นชุดที่ 1 สำหรับหัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 5 ฉบับ และชุดที่ 2 สำหรับผู้ปฏิบัติงานฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 5 ฉบับ

7. นำผลการทดสอบไปปรึกษากับประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้ง เพื่อให้ผู้ตอบมีความเข้าใจกับข้อคำถามมากขึ้นก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามจำนวน 130 ชุด ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกำหนดวิธีจัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ดังนี้

1. จัดส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าฝ่ายและผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 130 ชุด โดยใช้วิธีจัดส่งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยกำหนดระยะเวลาให้ผู้ตอบมีเวลาตอบแบบสอบถามประมาณ 1 เดือน พร้อมระบุวันที่ที่ขอรับแบบสอบถามคืน โดยพิมพ์ชื่อ ที่อยู่และติดดวงตราไปรษณียากรไว้ให้

ในกรณีที่ผู้วิจัยไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ นั้น ผู้วิจัยได้ทวงแบบสอบถามโดยโทรศัพท์ติดต่อและจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยได้เตรียมการให้ผู้ตอบแบบสอบถามพร้อมที่จะตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนได้โดยสะดวก โดยพิมพ์ชื่อ ที่อยู่และติดดวงตราไปรษณียากรไว้ให้เรียบร้อยแล้วและกำหนดระยะเวลาให้ผู้ตอบแบบสอบถาม 2 สัปดาห์ หลังจากได้รับแบบสอบถาม

2. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับแบบสอบถามที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีโทรศัพท์สอบถามไปยังห้องสมุดนั้น ๆ หรือดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ตอบใหม่อีกครั้ง เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องและสมบูรณ์

การจัดกระทำข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามตอนที่ 1, 2, 3 และ 5 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา พร้อมแสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของลำดับที่ (สำหรับข้อที่มีการจัดลำดับ)
2. ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามตอนที่ 4 และ 6 โดยกำหนดค่าน้ำหนัก หรือคะแนนแบบมาตราวัดประมาณค่าแบบลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีระดับให้เลือก 5 ระดับ คือ

ระดับ 5	หมายความว่า	มากที่สุด
ระดับ 4	“	มาก
ระดับ 3	“	ปานกลาง
ระดับ 2	“	น้อย
ระดับ 1	“	น้อยที่สุด

3. ประมวลผลแนวทางและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับหนังสือแจ้งรื้อการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการของห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยวิธีแจกแจงความถี่

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพของหนังสือแจ้งรื้อการวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ และในกรณีที่ต้องการแสดงจำนวนหรือปริมาณ
2. ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราวัดประมาณค่า ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ค่า โดยกำหนดระดับคะแนนค่าเฉลี่ยที่คำนวณ แปลความหมายได้ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2527, หน้า 43-45)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด
“	3.51 – 4.50	“	มาก
“	2.51 – 3.50	“	ปานกลาง
“	1.51 – 2.50	“	น้อย
“	1.00 – 1.50	“	น้อยที่สุด

ในการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

3. การหาค่าเฉลี่ยของลำดับที่

$$\text{ค่าเฉลี่ยของลำดับที่ } \bar{X} = \frac{\text{ลำดับที่ } X \text{ จำนวน (แห่ง)}}{N}$$

ข้อใดผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้จัดลำดับให้ จะให้คะแนนเท่ากับคะแนนมากที่สุดของลำดับที่นั้นบวกหนึ่ง โดยค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุด หมายถึง มีปัญหาหนังสือค้างรอการวิเคราะห์
หมวดหมู่และทำรายการในประเภทนั้น ๆ มากที่สุด

